

CEVROINSTITUT

[vysoká škola]

1.

VYMEZENÍ BEZPEČNOSTNÍHO SYSTÉMU V RÁMCI VEŘEJNÉ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY

ivan.bilek@email.cz

ivan.bilek@vsci.cz

POJEM BEZPEČNOST A JEHO DEFINICE

Stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru sníženy hrozby pro konkrétní chráněný zájem

- pojem bezpečnost bývá doplňován i různými adjektivy, která se vztahují především k charakteru (původu):
  - hrozeb, které bezpečnost ohrožují,
  - opatření, nástrojů či institucí, které mají bezpečnost zajišťovat a chránit,
  - objektů, jejichž bezpečnost má být chráněna.
- výraz *security* (pasivní, ve smyslu zabezpečení, kroky, opatření, aktivity: např. safety belt);
- výraz *safety* (aktivní, ve smyslu bezpečnost, security guard)

BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM

Komplexní hierarchicky uspořádaná struktura, zahrnující

- propojení roviny politické (domácí a zahraniční), vojenské, vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatel, hospodářské, finanční, legislativní, právní a sociální,
- legislativní vyjádření působností a vzájemných vazeb jednotlivých složek zákonodárné, výkonné, soudní moci, územní samosprávy a právnických a fyzických osob a jejich vazeb i mimo bezpečnostní systém a stanovení jejich povinností.
- Bezpečnostní systém ČR plní funkci institucionálního rámce/nástroje při tvorbě a realizaci bezpečnostní politiky
- nástroj pro účinné zvládnutí krizových situací vojenského i nevojenského charakteru
- zajišťuje i prevenci a přípravu na možné krizové situace a jejich včasnou identifikaci a varování

BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA

Souhrn základních státních zájmů a cílů, jakož i hlavních nástrojů k jejich dosažení. Bezpečnostní politika (v případě demokratických zemí) zpravidla usiluje o:

- zabezpečení státní svrchovanosti a územní celistvosti státu,
- uchování demokratických základů státu,
- udržení činnosti demokratických institucí,
- zajištění ekonomického a sociálního rozvoje státu,
- zajištění ochrany zdraví a života občanů, majetku, kulturních statků, životního prostředí,
- zajištění plnění mezinárodních závazků.

ÚSTAVA ČESKÉ REPUBLIKY

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů

- Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana.
- Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.
- Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.
- Základní práva a svobody jsou pod ochranou soudní moci.

LISTINA ZÁKLADNÍCH LIDSKÝCH PRÁV A SVOBOD

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů

- Právo na život.
- Ochrana zdraví.
- Nedotknutelnost majetku.
- Příznivé životní prostředí.

ÚSTAVNÍ ZÁKON O BEZPEČNOSTI ČR

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů

- Zajištění bezpečnosti, ochrana životů, zdraví a majetku jsou základní povinnosti státu narušení ekosystému.
- Bezpečnost zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby.
- Podíl na zajištění bezpečnosti mají státní orgány, orgány územních samosprávných celků a právnické a fyzické osoby.
- Nouzový stav, stav ohrožení státu, bezpečnostní rada státu.

BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČR

Základní dokument bezpečnostní politiky státu:

- na Bezpečnostní strategii navazuje Vojenská strategie ČR a Koncepce zahraniční politiky ČR,
- opírá se o mezinárodní smluvní a politické principy a závazky ČR,
- respektuje Ústavu, Listinu základních lidských práv a svobod, právní řád ČR,
- identifikuje zájmy ČR, obecná bezpečnostní rizika a z nich vyplývající hrozby pro republiku,
- definuje dlouhodobé záměry a opatření pro zajištění podmínek mírového vývoje a hospodářské prosperity ČR a zabezpečení obyvatel před vnějšími a vnitřními riziky a hrozbami,
- propojuje oblast politickou, vojenskou, hospodářskou a oblast vnitřního pořádku a ochrany obyvatel.

BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČR 2015

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 4. února 2015 č. 79 o Bezpečnostní strategii České republiky
vláda

I. **schvaluje** Bezpečnostní strategii České republiky 2015, uvedenou v části III materiálu čj. 72/15 (dále jen „Bezpečnostní strategie“);

II. ukládá

1. členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů vycházet z Bezpečnostní strategie při zpracování základních strategických a koncepčních dokumentů a legislativních opatření v oblasti bezpečnosti a obrany v jejich působnosti,

2. ministru zahraničních věcí

a) předložit Bezpečnostní strategii pro informaci Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky a Senátu Parlamentu České republiky,

b) zveřejnit text Bezpečnostní strategie.

- Provedou:

členové vlády, vedoucí ostatních ústředních správních úřadů

- Na vědomí:

Kancelář prezidenta republiky, guvernér České národní banky, hejtmani, primátorka hlavního města Prahy

BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČR

- Východiska bezpečnostní politiky České republiky (principy, na kterých je bezpečnostní politika založena)
- Bezpečnostní zájmy České republiky (definice životních, strategických a dalších významných zájmů)
- Bezpečnostní prostředí (identifikace trendů, hrozeb a rizik)
  - Strategický kontext
  - Nejvýznamnější trendy a faktory
  - Bezpečnostní hrozby
- Strategie prosazování bezpečnostních zájmů České republiky (přístupy k ochraně zájmů)
  - Kolektivní rozměr zajištění obrany a bezpečnosti
  - Strategie prevence a potlačování bezpečnostních hrozeb
  - Ekonomický rámec zajištění bezpečnostních zájmů
  - Institucionální rámec zajištění bezpečnosti
  - Bezpečnostní systém České republiky (definice prvků bezpečnostního systému)

ŽIVOTNÍ ZÁJMY

- zajištění existence ČR,
- suverenity,
- územní celistvosti a politické nezávislosti,
- obrana demokracie a právního státu,
- ochrana základních lidských práv a svobod

STRATEGICKÉ ZÁJMY

- bezpečnost a stabilita – především v euroatlantickém prostoru;
- pevná transatlantická vazba v rámci NATO
- budování partnerství mezi NATO a EU
- potírání mezinárodního terorismu;
- snižování rizika šíření zbraní hromadného ničení
- eliminace organizovaného zločinu a nelegální migrace;
- snížení rizika napadení území ČR zbraněmi hromadného ničení – pomocí raket či jiných prostředků;
- zajištění ekonomické bezpečnosti ČR
- posilování konkurenceschopnosti domácího obranného průmyslu a zajištění adekvátní úrovně strategických rezerv;
- podpora šíření svobody a demokracie a principů právního státu.

DALŠÍ VÝZNAMNÉ ZÁJMY

- snižování ekonomické a sociální nerovnováhy mezi Severem a Jihem;
- ochrana životního prostředí
- snižování kriminality a zejména eliminování korupce, nelegálních obchodů a daňových úniků;
- potlačování extremismu
- zvyšování efektivity a profesionality státních institucí a soudnictví
- podpora vědecko-technického rozvoje
- rozvíjení technických a technologických schopností při ochraně a přenosu utajovaných informací;
- prevence a příprava na nepředvídatelné živelní, ekologické či průmyslové havárie a katastrofy;
- prevence a příprava na nepředvídatelný vznik a šíření nakažlivých smrtelných chorob.

POJMY HROZBA A RIZIKO

- Hrozbou se rozumí objektivní skutečnost, která může znamenat negativní dopad pro některý chráněný zájem. Hrozbě lze čelit protiopatřeními.
- Rizikem se výsledně rozumí “to, co se podstupuje”, aby snaha redukovat hrozby nepřekročila únosnou míru nákladů.

BEZPEČNOSTNÍ RIZIKA

- živelní pohromy, průmyslové a ekologické havárie,
- narušení nadstandardních mezinárodních ekonomických vztahů,
- teroristické akce,
- rozsáhlé migrační vlny,
- násilné akce subjektů cizí moci,
- ohrožení základních hodnot demokracie a svobody občanů v jiných zemích,
- rozsáhlá a závažná diverzní činnost,
- hrozba agrese,
- vojenské napadení.

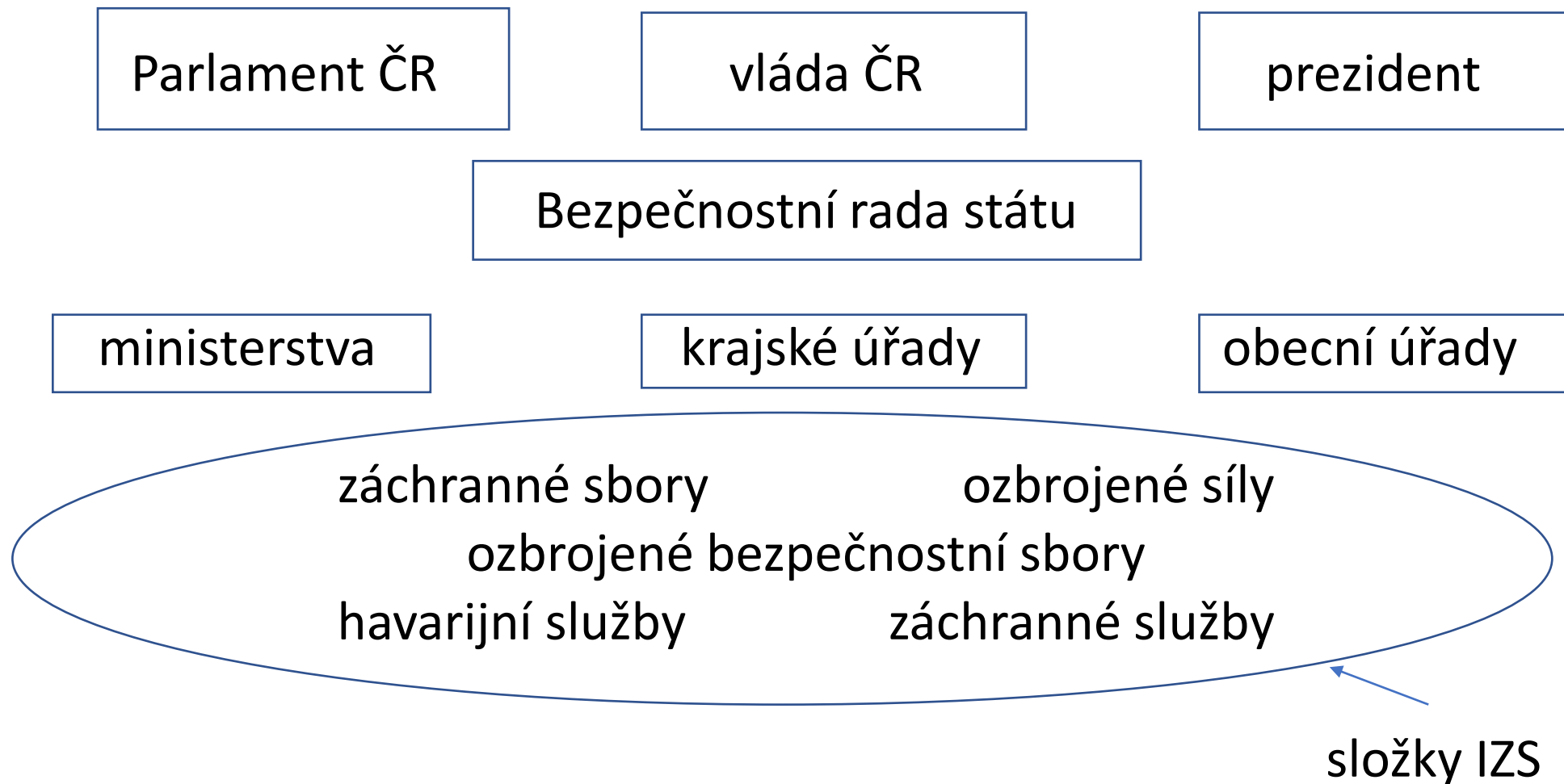

BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM

Cílem je:

- chránit civilní obyvatelstvo před nebezpečím,
- odstranit bezprostřední účinky pohrom,
- zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku,
- zajištění fungování základních úkolů státu,
- ochraňování strategických a dalších významných zájmů ČR.

BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM – složení

HLAVNÍ VÝKONNÉ PRVKY

- ozbrojené síly (Armáda ČR, Vojenská kancelář prezidenta ČR, Hradní stráž)
- ozbrojené bezpečnostní sbory (Policie ČR, Vězeňská a justiční stráž ČR)
- záchranné sbory (HZS ČR, Báňská záchranná služba, Horská služba, ...)
- záchranné a havarijní služby

VOJENSKÁ STRATEGIE ČR

- výchozí dokument pro výstavbu a použití ozbrojených sil ČR
- obranná politika založena na činnosti organizací (NATO, EU, OSN, OBSE)
- nástroj: mezinárodní opatření k posilování důvěry a bezpečnosti, režimy kontroly zbrojení a odzbrojení a režimy nešíření zbraní hromadného ničení
- současnost: operace mimo území EU, NATO, na území ČR (podpora IZS)

ZÁKON O IZS

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

- vymezení IZS – koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací
- složky IZS a jejich působnost
- působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávních celků
- práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na řešení mimořádných událostí a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva
- mimořádná událost
- záchranné a likvidační práce
- ochrana obyvatelstva

KRIZOVÝ ZÁKON

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

- působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických při přípravě na krizové situace, které nesouvisí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením, a při jejich řešení
- krizové řízení – souhrn řídicích činností zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizové situace
- kritická infrastruktura
- krizová situace

ZÁKON O POŽÁRNÍ OCHRANĚ

Zákon ČNR č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

- stanovení podmínek pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech stanovením povinností ministerstev a jiných správních úřadů, právnických a fyzických osob, postavení a působnosti orgánů státní správy a samosprávy na úseku PO, jakož i postavení a povinností jednotek PO
- každý je povinen počínat si tak, aby nezavdal příčinu ke vzniku požáru,
- při zdolávání mimořádných událostí je povinen poskytnout přiměřenou osobní a věcnou pomoc

ZÁKON O ZAJIŠŤOVÁNÍ OBRANY

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů

- povinnosti státní orgánů, územních samosprávných celků a právnických a fyzických osob k zajišťování obrany ČR před vnějším napadením a odpovědnost za porušení těchto povinností
- obrana - souhrn opatření k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším napadením

ZÁKON O HZS

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů

- zřízení HZS ČR (chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi)
- spolupráce HZS se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, mezinárodními organizacemi a orgány cizího státu nebo zahraničními osobami

ZÁKON O PČR

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

- PČR slouží veřejnosti
- úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti
- úkoly, působnost, organizace, práva a povinnosti příslušníků

ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách, ve znění pozdějších předpisů

- upravuje postavení, úkoly a členění ozbrojených sil České republiky, jejich řízení, přípravu a vybavení vojenským materiálem
- upravuje také použití vojenské zbraně vojáky v činné službě a náhradu škody
- prezident – vrchní velitel ozbrojených sil

BEZPEČNOST ČESKÉ REPUBLIKY A MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

- Organizace spojených národů
- Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
- Organizace severoatlantické smlouvy
- Evropská unie

ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ

- Cíl: zachování mezinárodního míru a bezpečnosti a zajištění mezinárodní spolupráce
- Výkonný orgán: Rada bezpečnosti OSN (15 členů)
- CHARTA OSN

ORGANIZACE PRO BEZPEČNOST A SPOLUPRÁCI V EVROPĚ

- Hlavní cíle:
  - prevence lokálních konfliktů,
  - obnovování stability a míru ve válečných oblastech,
  - prosazování kolektivní bezpečnosti,
  - odstraňování rozdílů mezi státy,
  - podpora a rozvoj plně demokratické společnosti.
- Orgány: Summit, Ministerská rada, Vysoká rada, Stálá rada, Fórum pro bezpečnostní spolupráci
- Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě

EVROPSKÁ UNIE

- Cíl: vytvoření společného trhu a hospodářské a měnové unie, podpora rozvoje a růstu hospodářství, zaměstnanosti, konkurenceschopnosti a zlepšování životní úrovně a kvality životního prostředí
- Instituce: Evropský parlament, Evropská rada, Rada EU, Evropská komise ...
- Primární evropské právo
- Lisabonská smlouva
- POZOR: neplést si *Evropskou radu, Radu EU a Radu Evropy*

ORGANIZACE SEVEROATLANTICKÉ SMLOUVY

- ozbrojený útok proti jednomu nebo více členům bude považován za útok proti všem,
- dojde-li k takovému ozbrojenému útoku, každý člen má právo na individuální nebo kolektivní obranu,
- člen pomůže smluvní straně nebo stranám takto napadeným tím, že neprodleně podnikne sama a v souladu s ostatními stranami takovou akci, jakou bude považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly, s cílem obnovit a udržet bezpečnost severoatlantické oblasti

ZDROJE

- BALABÁN, Miloš a Bohuslav PERNICA. *Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy*. Vydání první. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015, 310 stran. ISBN 978-80-246-3150-9
- <https://www.zakonyprolidi.cz/>
- <https://apps.odok.cz/djv-agenda?date=2015-02-04>
- www.szdravpv.cz/dokumenty/bezpecnostni%20system%20CR.pdf
- www.ceses.cuni.cz/CESES-70-version1-BMZC_01_uvod.ppt
- http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/bezpecnostni_system.html
- <https://www.bis.cz/bezpecnostni-system.html>
- <http://www.ozbrojeneslozky.cz/clanek/stara-nova-bezpecnostni-strategii-cr-2015-protirecici-si-politicky-korektni-nicmoc>

ZKUŠEBNÍ OKRUHY

Vymezení bezpečnostního systému v rámci veřejné správy ČR

- bezpečnostní politika a bezpečnostní strategie ČR
- bezpečnostní zájmy a rizika
- institucionální rámec zajištění bezpečnosti v ČR
- složení bezpečnostního systému
- mezinárodní subjekty k zajištění bezpečnosti ČR